

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בשבת קודש פרשת פנחס תשפ"א לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך ווייען - גליון אלף רל"ז

בסעודה שלישית

בקעמפ מתיבתא נחלת יעקב ווייען - לאק שעלדריק

והנה הקב"ה אמר להן לישראל, דעו כמה צדקות עשיתי עמכם, שלא כעסתי בימי בלעם הרשע, שאלמלא כעסתי לא נשתייר משונאיהם של ישראל שריד ופליט (שם), אם כן היה חסר או בימי בלעם כח הרוגו בצדיקים להרגיז היצר טוב על היצר הרע, ולכן נכשלו בחטא. ועל ידי שהתעורר בפנחס הרוגו על מעשי זמרי, עורר בזה את מדת הקצף של הקב"ה, שזועם כדי שיוכלו להרגיז היצר טוב על היצר הרע. וזהו שפירש רש"י (כה"א), בקנאו את קנאתי, בנקמו את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף עבדה"ק.

ובמקום אחר ביארנו בזה, מה שהיו בוכים פתח אהל מועד, כי הנה אמרו (שם) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע, אם נצחו מוטב, ואם לאו יעסוק בתורה שנאמר אמרו בלבבכם, ואם לאו יקרא קריאת שמע שנאמר על משכבכם, אם לאו יזכיר לו יום המיתה שנאמר ודומו סלה ע"כ. ולכן בני ישראל כאשר באו לידי נסיון, ובהיות כי ה' לא זעם בימים אלו, לא היה בכוחם להרגיז היצר טוב על יצר הרע, ולכן המה בוכים פתח אהל מועד, היו קורין את שמע, והשכימו פתח אהל מועד לעסוק בתורה, ופנחס לקח רומח בידו, להזכיר על יום המיתה, כדי שבכח זה יוכלו להתגבר על יצרם, ולא יבואו לידי חטא.

היוצא לנו מזה שכל פעולה שהקב"ה עושה למעלה, מתעורר ענין זה למטה בנשמות ישראל, שהם חלק אלקי ממעל ממש, וכשיש רוגו בשכינה למעלה, מתעורר מדה זו בכל ישראל, רוגו דקדושה, להרגיז היצר טוב על יצר הרע. ועל דרך זה היא בכל מצות התורה, אשר יצר לב האדם רע מנעוריו, ויצרו מפתחו להזניח התורה ומצותיה ואנת נורא ואנא בישראל, ואיך יש בכח האדם להתגבר עליו. על כן הקב"ה בעצמו מקיים מצותיה של תורה בכל יום, ואז יורדת הארת מצוה זו בנשמות כל ישראל שהם חלק אלקי, ומתאזר בכח

פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל, בקנאו את קנאתי בתוכם (כה"א). ובסיום פרשה הקודמת כתיב, והמה בוכים פתח אהל מועד, וירא פנחס וגו' ויקח רמח בידו (כה"ו). ובתרגום יונתן ואינון בכיין וקורין שמע ע"ש.

הנה אנו מברכין קודם כל מצוה, אשר קדשנו במצותיו וצונו על וכו'. וביאורו הפשוט שהקב"ה קידש את בני ישראל להיות לו לעם, במה שנתן להם התורה ומצותיה. וגם בפרטיות, כל מצוה שאדם מקיים מקדש אותו ומרוממו מחומר גשמיותו להיות קדוש לה'. אך אכתי צריך ביאור למה מאריכין לומר אשר קדשנו 'במצותיו' וצונו, ודי באמרו אשר קדשנו וצונו וכו'. – גם לבאר מאמרם (ירושלמי ר"ה א-ג) ושמרו את משמרתי (ויקרא כב-ט), אמר הקב"ה אני שומר מצותיה של תורה תחלה ע"כ. וכן אמרו (ברכות ו.) מנין שהקב"ה מניח תפלין וכו', ואמרו (שם ז.) מנין שהקב"ה מתפלל וכו' ע"ש. ובגמרא (עבודה זרה ד.) שלש ראשונות הקב"ה יושב ועוסק בתורה ע"ש. ויש להבין הענין בזה שהקב"ה צריך לקיים מצות התורה, שלפי פשוטו אינו מובן בדעת אנושי כלל.

ונראה דהנה כתיב ואל זועם בכל יום (תהלים ז-ב), ואמרו (ברכות ז.) וכמה זעמו רגע ע"ש. ויש להבין הלא חסד א-ל כל היום (שם נב-ג), וה' הוא רחום וחנון, ולמה כועס בכל יום. ואמר הרה"ק מרן מוהר"י מבעלזא זי"ע דבזעם זה יש חסד גדול, דאיתא בגמרא (ברכות ה.) לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע שנאמר (תהלים ד-ה) רגזו ואל תחטאו ע"כ. וברש"י פירש שיעשה מלחמה עם יצר הרע ע"כ. ומאין שואב האדם כח זה להרגיז את יצרו, אך כיון שא-ל זועם בכל יום, מזה נשפע למטה כעס דקדושה לצדיקים, להרגיז היצר טוב על היצר הרע.

אבי אמו עגלים לעבודה זרה ומוצאו מגויי הארץ, יש בתוכו ממדת אכזריות, וזה הביאו ליקח הרומח בידו. ועל כן בא הכתוב ומייחסו אחר אהרן, שהיה אוהב שלום ורודף שלום, להורות לכל, כי פנחס דומה בטבעו לאהרן, שמדת החסד טבועה בלבו, ומה שעשה היתה רק מקנאת ה' טהורה ע"כ.

[וראיתי] להסביר בדרך צחות, מה שבקנאתו של פנחס מסיימים לקרוא בסוף הפרשה הקודמת, והשכר על קנאותו קורין רק לשבת הבאה בפרשת פנחס. ללמד שכאשר אדם עושה מעשה קנאות אין למהר וליתן לו שכר, כי יש לבדוק מתחלה מה היו סיבת קנאותו, אם היו מעורבים בזה גם שאר מטרות, רק אחר שישבו שבוע שלם על מדוכה זו, אפשר להכריז כי היתה קנאה לשם שמים ומגיע עליה שכר ברית שלום. ואמרו בפנחס, ראה מעשה ונזכר הלכה, ויקח רומח בידו, ולא כאלו שקודם לוקחים הרומח, ורק אחר כך מחפשים את המעשה, שיוכלו להשתמש בו.

והנה החטא של משה ואהרן במי מריבה אינו מבואר להדיא בקרא במה חטא. וברמב"ן (במדבר כ"ח) הביא מהרמב"ם (סוף פרק ד' משמונה פרקים) כי משה רבינו ע"ה חטאו הוא שנטה לצד הרגונות באמרו (שם כ"ג) שמעו נא המורים, דקדק עליו השי"ת שיהיה אדם כמוהו כועס לפני עדת בני ישראל במקום שאין ראוי בו הכעס, וכל כיוצא בזה בדין האיש ההוא חלול השם, מפני שמתנועותיו כולם ומדבריו היו למדין, והיו מקוין להגיע בהם אל הצלחות העולם הזה והעולם הבא, ואיך יראה עליו הכעס, והוא מן הפעולות הרעות ולא תבא כי אם מתכונה רעה מתכונות הנפש וכו' ע"כ. ומבואר מזה כי המנהיג אשר כולם למדים ממעשיו, יש לדקדק ביותר שלא יוכלו לרנן עליו שעשה דבר שלא כהוגן לפי דעת העם. כי באמת הכעס של משה היתה לכבודו של מקום, כי בין אדם למקום לא היה נחשב לו הכעס לחטא, ומשה איש האלקים לא כועס במקום שאין רשאים. ואמירת שמעו נא המורים לא היה שקר. רק החילול ה' שנגרם על ידו, שאמרו משה כועס שלא כראוי, זה היה בעוכרו. וכמו שאמרו (יומא פ"ו) היכי דמי חילול השם, כגון דשקילנא בשרא מבי טבחא, ולאלתר לא יהיבנא דמי [וכשאני מאחר לפרוע, אומר שאני גולן, ולמד ממנו להיות מזולל בגולן] ע"כ.

והנה בודאי לקיום מצות התורה יש לקנא תמיד קנאת ה', בלי להתחשב במה שיאמרו הבריות, ואין חכמה ואין עצה ואין תבונה נגד ה'. אבל בדבר שהוא הלכה ואין מורין כן, יש לרדת לדעתן של בני אדם איך יעריכו אותו. כי גם אם כלפי שמיא גליא כוונתו הטהורה, אם יתרעמו בני אדם שלא עשהו לשם שמים, וכמו כאן שביזו בני ישראל את פנחס על מעשיו, יש לשקול הדברים אם יש למשה לעשותו. והרי זמרי התחצף נגד משה באמרו, בת יתרו מי התיר לך (סנהדרין שם), ובקל יחשדוהו ישראל שעשה זאת מחמת נגיעה בכבודו, ורגונותו עליו. ועל כן עדיף טפי שיעשהו פנחס, שהיה אדם פרטי, ולא היה עומד לנס לדוגמא לכל ישראל כמשה, והרי סופו תהא

להתגבר על יצרו, ומתעורר שיקיים גם הוא מצות ה'. ואם כן יש תועלת רבה במה שהקב"ה שומר מצותיה של תורה 'תחלה', קודם שאנו מקיימין אותה, כדי שבקיומו של המצוה על ידי ה', יומשך הארת המצוה לכל ישראל למטה לקיימה כראוי. ועל כן אנו מדגישים בברכת המצוה אשר קדשנו 'במצותיו', שהמה גם מצותיו כביכול, שגם הוא מקיים כל מצות התורה, ובוזה קדשתנו שגם אנו נוכל לקיים אותה כראוי.

ונראה דוזה גם כן הענין שבני ישראל מתאבלים זה כאלפיים שנה על חורבן בית מקדשינו, אם כי היא אבילות ישנה, מכל מקום מתעוררים להתאבל, דוזה בא ממה שאמרו חז"ל (ברכות ג.) שג' משמרות הוי הלילה, ועל כל משמר ומשמר יושב הקב"ה ושואג כארי ואומר, אוי לבנים שבעונותיהם החרבתי את ביתי ושרפתי את היכלי והגליתים לבין אומות העולם ע"כ. ומזה מתעורר נשמתן של ישראל שהם חלק אלוה-ה להתאבל על בית ה'.

*

והנה אמרו (סנהדרין פ"ב) וירא פנחס בן אלעזר, מה ראה, אמר רב ראה מעשה ונזכר הלכה. אמר לו אחי אבי אבא לא כך לימדתי ברדתך מהר סיני הבעל את כותית קנאין פוגעין בו. אמר לו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרונוקא [שליח] ע"כ. וכבר תמהו המפרשים, כי איך יתכן שמשה רעיא מהימנותא שבקיה לחסידותיה, ולא הזדרז בעצמו לקנא קנאת ה', ומסרו לפנחס. הלא חז"ל (מכות י.) דרשו עליו הכתוב (קהלת ה"ט) אוהב כסף לא ישבע כסף [מצות] זה משה רבינו וכו'. ואמרו (סוטה י"ד) שהשתוקק ליכנס לארץ ישראל, אמר הרבה מצות נצטוו ישראל שאינן מתקיימות אלא בארץ ישראל, אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו כולן על ידי ע"ש. וכאן בא מצוה לידו, ולא הזדרז לקיימה בעצמו.

ונראה דהנה ברש"י פירש, פנחס בן אלעזר בן אהרן הכהן, לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו עגלים לעבודה זרה והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן (סנהדרין פ"ב) ע"כ. והיא פלא שבני ישראל יבזו קנאתו של פנחס לכבודו של מקום, אשר כן נצטוו ישראל שקנאין פוגעין בו. ועוד מה הועיל שייחסו אחר אהרן, הלא גם הם ידעו יחוסו שהוא בן אלעזר בן אהרן, ואף על פי כן ביזו אותו, ומה יוסיף שהכתוב בא ויחסו אחר אהרן.

ופירשו המפרשים כי דין זה של קנאים פוגעים בו, הבא לימלך אין מורין לו (סנהדרין שם), כי לא הותר לעשות כן רק כאשר כוונתו כולו לשמים בלי שום פניה וסיבה, רק קנאת ה' בוער בו כל כך שאי אפשר לו להתאפק, ולוקח רומח והורג. אבל מי שבטבע אכזרי לשפוך דם, או שעושהו בשביל שיש לו בלאו הכי חשבון עמו, וכעת מצא מקום לגבות חובו, שיוכל להלביש זאת באיצטלא של מצוה, קנאות זו פיגול הוא לא ירצה. ועל כן היו השבטים מבזים אותו, כי אמרו שמי שפיטם

ולא עוד, אלא כל הדבר הקשה יביאון למשה (שמות יח-כו), אם כן שמע זה ארבעים שנה כל הספיקות בדיני תורה שהציעו למשה, ופסק את דינם. בנוסף על זה, הרי כל בעיה רצינית בכלל ובפרט באו לשלחנו של משה לחוות עליהם דעת תורה והשקפתו הברורה, ואין עוד בישראל כמותו שקלט כל זאת בלב, לשמוע חוות דעתו של משה על כל פרט ופרט. ובנוסף על זה, הרי מכל תנועה של משה רבינו היו יכולים ללמוד תילין של הלכות ומדות טובות איך יש להתנהג, וכלשון הרמב"ן (הג"ל) שמתנועותיו כולם ומדבריו היו למדים, והיו מקוין להגיע בהם אל הצלחות העולם הזה והעולם הבא. ועל כן יהושע שלא מש מתוך האהל, זכה בזה ללמוד יותר ממשה מכל שאר בני דורו, אפילו יותר מבניו של משה.

עוד גם זאת, כי ההסתכלות על הצדיק מקנה בנפש האדם הארת הנשמה הטהורה המתראה בפניו (ראשית חכמה שער הקדושה ח-יז). ובייטב פנים (מאמר יפה לעיניים) כתב, דכמו דאסור להסתכל בפני רשע (מגילה כח). מפני שמוליד בו בדמותו וצלמו כח הטומאה והסטרא אחרא. מדה טובה מרובה ממדת פורענות, אם מקבל פני רבו ונותן עיניו בו, יוליד בו כדמותו וצלמו צלם אלקים דקדושה. וסיים זה יסוד התורה ועמוד העבודה בדורות הללו, וכל מודה על האמת יודה על זה ע"כ.

וחז"ל אמרו (מכות כב:) כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה, ולא קיימי מקמי גברא רבה ע"כ. והיינו דקדושת גברא רבה עדיפא מקדושת ספר תורה. וידוע גודל מעלת ההסתכלות על אותיות התורה, בשעה שמגביהין הספר תורה, שמזה נמשך הארה רבה בהשגת התורה. ואם כן מכל שכן בגברא רבה. ואם כן מי עוד כיהושע שראה צורת רבו משה איש האלקים, אשר קרן עור פני משה, ימים ושנים רצופות שלא מש מאהלו, ואין דוגמתו במדה זו בין שאר בני ישראל, ונוצר תאנה יאכל פריה.

והנה הנהגת מדה זו, שיהיה המנהיג לדוגמא וסמל בעיני בני דורו, להסתופף תמיד בצל הקודש כדי ללמוד וללמד ולהתקדש, היה נחוץ מאד לישראל בעת ההוא, שהיו עומדים לצאת מן המדבר, ומוכנים ליכנס לארץ הקודש, אשר זה ארבעים שנה היו במדבר שממה, בלי שום טירדא גשמי, אכלו לחם מן השמים, לא הצטרכו לצאת חוצה לפרנסתם, לא ראו לנגד עיניהם דרכי הגויים, ועל כולם עומד עליהם הרועה נאמן משה רבינו. לא כן עתה, הם יוצאים מהמדבר לעיר נושבת, אין עוד מן, יש לצאת לחוצות לפרנסתם, להסתובב בין שכיניהם גויי הארץ, שאין מצוין בתורת ה'. ויהיו הנסיונות גדולות מאוד, ובמה יוכלו להתחזק.

על כן צוה ה' למשה שיעמיד את יהושע לפני ישראל, ולצוותם שהוא יהיה להם הסמל איך צריכין להתנהג, ויסתופפו תמיד בצלו לראות פניו ולקבל ממנו תורה והדרכה, וראיית צורתו יקדש אותם, שיוכלו לעמוד בנסיונות הזמן. וזהו שאמר ה' למשה, והעמדת אותו לפני אלעזר ולפני העדה,

שיקנאו קנאת ה', כי פנחס עומד מוכן לעשותו, על כן לא הזדרו משה לעשות כן בעצמו, כי כבר ראה מה נתהוה באמרו שמעו נא המורים, שה' הקפיד על הדבר שעשה, שלא הבינוהו בני ישראל, והיה אצלם לחילול השם.

*

ובזה היה נראה לבאר עוד בפרשתנו, שאמר ה' למשה קח לך את יהושע בן נון וגו', והעמדת אותו לפני אלעזר הכהן ולפני כל העדה, וצויתו אותו לעיניהם (כו-יח). וצריך ביאור שלא אמר הכתוב מה יצוה משה ליהושע לעיניהם. וברש"י פירש וצויתו אותו על ישראל, שטרחנן הם סרבנים הם, על מנת שתקבל עליך ע"כ. וברמב"ן דחה פירוש זה, דאין מדרך המוסר לצוות זאת לעיני העדה שהם טרחנים וסרבנים.

ונראה דהנה משה ביקש, יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה (כו-טז). וברש"י כיון ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת צלפחד לבנותיו, אמר הגיע שעה שאתבע צרכי שיירשו בני את גדולתי. אמר ליה הקב"ה לא כך עלתה במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו שלא מש מתוך האהל, וזהו שאמר שלמה (משלי כו-יח) נוצר תאנה יאכל פריה (תנחומא יא) ע"כ. ויש להבין, הלא שכר מצוה בהאי עלמא ליכא (קידושין לט:), ולמה נטל יהושע שכר שימושו בהאי עלמא. ולא עוד, הרי עבור שכר שימושו יכולים לשלם לו באורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד, ולא הוצרך עבור זה למסור לו ההנהגה להיות רבן של ישראל.

אך הענין הוא כי כבר דברנו (עיין שמן ראש ח"א השלם פ' ויקהל תקמב) במה ששיבח הכתוב את יהושע, ומשרתו יהושע בן נון לא ימיש מתוך האהל (שמות לג-יא), דאיתא בגמרא (עירובין נד:) כיצד סדר משנה [כיצד למדו ישראל תורה שבעל פה], משה למד מפי הגבורה, נכנס אהרן ושנה לו משה פרקו, נסתלק אהרן וישב לשמאל משה, נכנסו בניו ושנה להם משה פרקו [אותו פרק עצמו ששנה לאהרן], נסתלקו בניו אלעזר ישב לימין משה ואיתמר ישב לשמאל אהרן וכו', נכנסו זקנים ושנה להם משה פרקו. נסתלקו זקנים נכנסו כל העם ושנה להם פרקו. נמצא ביד אהרן ארבעה, וביד בניו שלשה, וביד זקנים שנים, וביד כל העם אחד וכו'. מכאן אמר רבי אליעזר חייב אדם לשנות את תלמידיו ארבעה פעמים, וקל וחומר ומה אהרן שלמד מפי משה ומשה מפי הגבורה [ומסתייעא מילתא להתקיים בלבו להבין מהר אפילו הכי שמע ארבע פעמים], הדיוט מפי הדיוט על אחת כמה וכמה ע"כ. ומעתה כיון שיהושע בן נון נער לא ימיש מתוך האהל, הרי זכה ללמוד תורת ה' מפיו של משה רבינו ארבעה פעמים כמו אהרן הכהן, אשר על ידי זה מסתייעא מילתא להתקיים בלבו. וכיון שאהרן הכהן כבר נסתלק, לא נשאר עוד אדם ששמע כל התורה כולה ארבעה פעמים מפי משה רבינו, רק יהושע בן נון, ואין עוד דוגמתו שיוכל למלאות מקומו.

‘וצייתה’ את כל העדה ‘אותו לעיניהם’, שיהושע תהא תמיד לנגד עיניהם, הן בפועל כאשר יעלה בידם, והן במחשבה לצייר תמיד על כל דבר ודבר מה היה יהושע אומר על דבר זה, ומה היה השקפתו על זה.

ונכח בזה גם כן, שיתבוננו מאיזה סיבה זכה יהושע להיות המנהיג של ישראל, מפני שלא מש מתוך אהל רבו, ועל כן נעשה מופלג יותר מכל בני דורו. וצייתה את בני ישראל ‘אותו לעיניהם’, שיהיה נגד עיניהם תמיד תולדות חייו של יהושע, שלא מש מתוך אהל משה, ומה זכה עבור זה.

*

הן ידוע כי בימי קדם היו החסידים נוסעים לרבותיהם להסתופף בצלם, וביניהם גדולי תורה, ועלתה להם זאת בטירחא יתירה, עם הרבה ביטול תורה. ושמעתי פעם להסביר בדרך משל, דידוע שהמתלמד להיות רופא, אחר שלמד חכמת הרפואה כמה שנים, ויודע הכל על בוריו, אף על פי כן אי אפשר לו להיות רופא בפועל, רק אחר שיקבל שימוש אצל רופא אחר, לראות ולהתבונן בכל דבר איך לעשות הניתוח ואיך לסדר התחבושת וכו', וכו', כי עד שאין רואין הדברים במוחש לא נקנה חכמתו בקרבו להשתמש בו למעשה. וכן הוא בכל אומנות ואומנות. ועל דרך זה הוא גם בעבודת ה', האדם לומד ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך, אבל איך לבצע זאת לאמיתו, הוא צריך ללכת לרופא הנפשות, לראות איך מקיימים זאת בפועל. כי אם לא יראה זאת בפועל, כל אחד יחזיק עצמו שיש לו אהבת ה'. וכמו כן לדוגמא התפלה, גם אחר שיודע שיש להתפלל בכוונה, יש לראות אצל הצדיק איך עושין זאת בפועל, תפלה בדביקות והשתפכות הנפש. ועל דרך זה בכל מדה ומדה, שלימות קיום התורה, שיוכל לקיים באמת מה שלמד, לזה צריכין ללכת לחכם ללמוד כן ממעשיו ותנועותיו, וביטולה של תורה עבור זה, זהו יסודה (מנחות צט).

*

ובגמרא (בבא בתרא עה.) ונתתה מהודך עליו (כז-כ), ולא כל הודך, זקנים שבאותו הדור אמרו, פני משה כפני חמה פני יהושע כפני לבנה, אוי לה לאותה בושה אוי לה לאותה כלימה [שבזמן מועט נתמעט הכבוד כל כך, שהרי יהושע היה נביא ומלך כמשה, ולא יכול להגיע לכבודו] ע"כ. ולכאורה תמוה שיגנו הזקנים את יהושע שהוא כפני לבנה, גם אם לא זכה להיות כמשה.

ונראה דאיתא בגמרא (עירובין יג.) אמר רבי האי דמחדדנא מחבראי, דחזיתה לרבי מאיר מאחוריה [כשלמדתי

לפניו ישבתי בשורה של אחריו], ואלמלי חזיתה מקמיה הואי מחדדנא טפי, דכתיב (ישעיה לז) והיו עיניך רואות את מוריך ע"כ. ויש לומר בדרך רמז, כי כמה פעמים מתרשלים בני אדם מלהתדבק בחכמי הדור כי מוצאים בהם איזה חסרון, ועל ידי זה מבטלים את כל האדם. ואם כי החכם הוא מופלא בצדקות בכמה וכמה דברים, מכל מקום טבע האדם להסתכל על החסרונות בכלי ראות המגדיל כל דבר. אמנם אחרי מותם, כאשר אבדה הקנאה והשנאה, ורואים את אנשי המעלה שבדור החדש, אז מתגעגעין להחכמים הקודמים, ומחשיבים כל מה שראו ושמעו, ומתחרטים על מה שלא היו מנצלים הזכות שהיה להם בימי קדם. וזהו שאמרו האי דמחדדנא מחבראי, כי על כל פנים חזיתה לרבי מאיר מאחוריה, שאני מתבונן כאשר אני עומד בתקופה שלאחריו, על צדקתו ועל מעשיו, להתבונן בדרכיו המופלאים, שגם זה מעלה יתירה אשר עבורו מחדדנא טפי. ואלמלי חזיתה מקמיה, כאשר היה בחיים חיותו, להתבונן אז בדרכיו ולהתדבק בו, הוי מחדדנא טפי. (ועיין שמן ראש ד' אדר דרוש ז').

והנה משה רבינו בחיים חיותו היו מרננים אחריו, כדאיתא בגמרא (סנהדרין קי.) וישמע משה ויפול על פניו (במדבר טז-ד), מה שמועה שמע, אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן שחשדהו מאשת איש שנאמר (תהלים קטז) ויקנאו למשה במחנה. אמר רבי שמואל בר יצחק מלמד שכל אחד ואחד קנא את אשתו ממשה [אל תסתתרי עם משה, קנוי היינו התראה], שנאמר (שמות לג.) ומשה יקח את האהל ונטה לו מחוץ למחנה [יצא מחוץ למחנה שלא יחשדהו עוד]. והיו מזולזין ומבזין אותו, עד שאמר משה, מה אעשה לעם הזה עוד מעט וסקלוני (שמות יז-ד). אמנם אחר הסתלקותו שראו גדול הירידה שפני יהושע רק כפני לבנה, אז התחילו להחשיב גדול תפארתו של משה שהיה כפני חמה, ואז התחרטו והתאווננו על עצמם 'אוי לה לאותה בושה', שהיינו מביישים את משה, ואוי לה לאותה כלימה, וראו את גדולת משה מאחוריה.

ויש בזה תוכחת מגולה, כי יש להסתובב אצל חכמי הדור, אשר ראה הקב"ה שהם מועטים עמד ושתלן בכל דור (יומא לח.), וללמוד ממעשיהם ולהתדבק בהן, ולראות רק מעלותיהן ולא חסרונם, כי יבוא יום שיתחרטו על מה שלא ניצלו לקבל מהם תורה ויראה כראוי. ובכלל זה להתרגל לעיין בסיפורי צדיקים ותולדות חכמי ישראל איזה מינוטין בכל יום, שהתועלת מהן מרובה, ובזה יזכו להיות מחדדנא מחבראי דחזיתה לרבי מאחוריה, וללמוד ממעשיהם הנעלים, לזכות להיות ישראל אשר בכך אתפאר.

הגליון הזה נתגדב על ידי

מוה"ר ר' משה צבי קליין הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' אשר כהנא הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	מוה"ר ר' יואל משה בינער הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' אברהם יעקב (אבי) שטערן הי"ו לרגל השמחה השוויה במעונו באירוסיו בנו למול טוב	הרה"ג ר' פישל לעווי שלימ"א מנהל רוחני בשיבתנו הק' - ישיבה קמנה לרגל השמחה השוויה במעונו בהכנס בנו לעול התורה והמצות	לע"ז מרת גינענדל ב"ד שלמה ע"ה נפמרה ז' אב תש"ע - ת.נ.צ.ב.ה. הונצח ע"י בנו מוה"ר אברהם פנחס בערקאוויטש הי"ו
--	---	---	---	--	---